

ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
СУМСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ЛІГА СТУДЕНТІВ АСОЦІАЦІЇ ПРАВНИКІВ УКРАЇНИ

**ДІЯЛЬНІСТЬ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ
ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАБІЛЬНОСТІ ТА
БЕЗПЕКИ СУСПІЛЬСТВА**

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції
(Суми, 21–22 травня 2015 року)

Суми
Сумський державний університет
2015

ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ ГЕОГРАФІЧНИХ ЗАЗНАЧЕНЬ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Ковальчук О. О.

*к.ю.н., асистент кафедри інтелектуальної власності, Юридичний факультет
Київський національний університет імені Тараса Шевченка*

З моменту створення Європейського Союзу розпочалась робота з уніфікації законодавства держав-членів, зокрема у сфері промислової власності, з метою забезпечення вільного руху товарів, свободи надання послуг та захисту конкуренції.

Прагнення України інтегруватись у Європейське Співтовариство потребує гармонізації національного законодавства з міжнародними нормами та стандартами, запровадження відповідних механізмів реалізації правових положень для забезпечення ефективного захисту прав інтелектуальної власності. Одним з важливих об'єктів інтелектуальної власності, який виступає невід'ємним елементом ринкових відносин, дієвим засобом підвищення кокурентноспроможності продукції та захисту від недобросовісної конкуренції є географічне зазначення.

Виробництво, виготовлення та розповсюдження сільськогосподарських продуктів та продовольчих товарів посідають важливе місце в економіці Співтовариства. Законодавчі ініціативи в сфері охорони географічних зазначень були розпочаті в ЄС у 80-х роках ХХ століття. Ця робота продовжується і по цей час – до регламентів і директив з цього питання, прийнятих у дев'яності роки, вносяться доповнення і поправки, що адаптують документи до сучасних змін в політиці ЄС, наприклад, встановлення ЄС норм стосовно дотримання якості сільськогосподарської продукції [1, с. 292].

На відміну від українського законодавства, в законодавстві Європейського Союзу не існує загальних положень, які б стосувалися охорони географічних зазначень для усіх видів товарів. В країнах ЄС діють спеціальні регламенти, що стосуються правової охорони географічних зазначень для певних видів товарів.

Основним документом, що регулює правовідносини в даній сфері в ЄС, є Регламент Ради № 2081/92 щодо охорони географічних зазначень та зазначень походження сільськогосподарських продуктів та продовольчих товарів від 14 липня 1992 року [2]. Завданням даного Регламенту є регулювання правовідносин щодо набуття та захисту прав на зазначення походження та географічні зазначення сільськогосподарських продуктів та продовольчих товарів на рівні Співтовариства.

Зазначений Регламент, зокрема, надає визначення термінам «позначення походження» та «географічне зазначення», визначає специфікацію продукції, загальні положення щодо подання заявки про реєстрацію зазначення, випадки відмови у реєстрації зазначень, визначає обсяги охорони, що надається зареєстрованому зазначенню, визначає порядок внесення змін до специфікацій, врегульовує правовідносини щодо порушення прав на зазначення і співвідношення прав на торговельні марки та зазначення [3, с. 67].

Важливими є положення Регламенту, які визначають, що для того, щоб географічне зазначення або вказівка про походження могли бути зареєстровані, продукт щодо якого вони реєструються, повинен відповідати специфікації. Українському законодавству не вистачає такого переліку специфікації товарів. Необхідним є встановлення у нормативно-правових актах специфікації певних видів товарів, які можуть позначатись географічними зазначеннями. Насамперед,

специфікація повинна бути встановлена для сільськогосподарських товарів та продуктів харчування. Це дозволить отримати правову охорону українських географічних зазначень для цих товарів на території ЄС.

Регламент Ради № 2081/92 зазнав чисельних змін, у зв'язку з чим був кодифікований, а 20 березня 2006 року був ухвалений Регламент Ради (ЄС) № 510/2006 щодо охорони географічних зазначень та зазначень походження сільськогосподарської продукції та продуктів харчування [4].

Правовідносини щодо розробки та продажу природних мінеральних вод на рівні Спільноти регулюються Директивою 2009/54/ЄС Європейського Парламенту та Ради щодо розробки та продажу природних мінеральних вод від 18 червня 2009 року [5]. Водночас слід зауважити, що зазначена Директива не передбачає можливості реєстрації зазначень природних мінеральних вод.

Правила охорони географічних позначень спиртних напоїв встановлені Регламентом Європейського Парламенту та Ради ЄС № 110/2008 щодо визначення, опису, презентації, маркування та охорони географічного позначення спиртних напоїв від 15 січня 2008 року [6]. Даний Регламент закріплює необхідність реєстрації географічних позначень, які визначатимуть спиртний напій як такий, що походить із певної території або регіону чи місцевості цієї території, якщо визначена якість, репутація або інші характеристики цього напою головним чином зумовлені цим географічним походженням.

Регламент Європейського Парламенту та Ради № 110/2008 також містить загальні положення щодо порядку подання заявки про реєстрацію географічного позначення, вимоги до технічного досє, що включає в себе заявка, та в якому визначені специфікації, яким має відповідати спиртний напій тощо.

Регламент Ради ЄС № 2081/92 запровадив спільну для всіх держав-членів ЄС правову охорону географічних зазначень і найменувань походження сільськогосподарських продуктів та продовольчих товарів. Однак, у ряді країн ці положення наполегливо критикують. Рішення Суду Європейської Спільноти, прийняті за минулі роки щодо ряду спірних питань, дають можливість внести ясність у тлумачення основних положень цього документа і виявити контури нової системи захисту географічних зазначень і найменувань походження в рамках ЄС [7, с. 26].

Одним з таких положень є охорона національним законодавством країн-членів ЄС географічних зазначень, якщо таке зазначення не може отримати охорону на рівні Спільноти. Згідно з роз'ясненнями Суду Європейської Спільноти в справі про охорону французької назви «Montagna» правові норми ЄС не можуть бути протиставлені національному законодавству (у даному випадку — французькому), якщо в національному законі охорона найменувань походження чи географічних зазначень не співвідносяться з обов'язковою наявністю визначеного зв'язку між властивостями товару та його назвою. Іншимим словами, норми, на які спирається охорона зазначеної назви в країні походження, є непридатними в масштабах ЄС [7, с. 26].

Підсумовуючи вищевикладене, можемо зазначити, що охорона географічних зазначень в Європейському Союзі забезпечується на рівні регламентів та директив, які мають пряму дію на території всіх держав-членів ЄС. Також є важливими рішення Суду Європейської Спільноти, які вносять ясність у тлумачення положень Регламентів ЄС.

Важливим кроком щодо забезпечення національного законодавства у сфері права інтелектуальної власності вимогам законодавства Європейського Союзу є Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, політична частина

якої підписана 21.03.2014 р.

Угода визначає правову основу співробітництва між Україною та ЄС, передбачає відповідні зобов'язання України щодо зближення національного законодавства до законодавства ЄС та охоплює різні об'єкти права інтелектуальної власності, в тому числі положення щодо захисту географічних зазначень ЄС в Україні (близько 3000 найменувань, зокрема такі як коньяк, шампанське, деякі марки сиру, ін.) та навпаки.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Капіца Ю.М. Право інтелектуальної власності Європейського Союзу та законодавство України / За редакцією Ю.М. Капіци: кол. авторів: Ю.М. Капіца, С.К. Ступак, В.П. Воробйов та ін. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2006. – 1104 с.
2. Регламент Ради (ЄС) № 2081/92 від 14 липня 1992 року про захист географічних зазначень та найменувань походження сільськогосподарських продуктів та продовольчих товарів // Право інтелектуальної власності Європейського Союзу та законодавство. – С. 757 – 772.
3. Майданик Р.А., Стефанчук Р.О. Правове забезпечення сфери інтелектуальної власності в Україні в контексті Європейської інтеграції: концептуальні засади: монографія / за науковою редакцією О.П. Орлюк: кол. авторів: В.С. Дроб'язко, А.В. Міндрул, О.О. Тверезенко, Л.І. Работягова, О.О. Стефан та ін. – К. : Лазурит-Поліграф, 2010. – 464 с.
4. Council Regulation (EC) No 510/2006 of 20 March 2006 on the protection of geographical indications and designations of origin for agricultural products and foodstuffs Official Journal L 93, 31.3.2006, p 12-25 [Електронний ресурс] : Режим доступу : <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32006R0510:EN:HTML>
5. Directive 2009/54/EC of the European Parliament and of the Council of 18 June 2009 on the exploitation and marketing of natural mineralwaters (Recast) (Text with EEA relevance) OJ L 164, 26.6.2009, P. 45-58 [Електронний ресурс] : Режим доступу : <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:164:0045:01:EN:HTML>.
6. Regulation (EC) No 110/2008 of the European Parliament and of the Council of 15 January 2008 on the definition, description, presentation, labeling and the protection of geographical indications of spirit drinks and repealing Council Regulation (EEC) No 1576/89 // Official Journal L 39, 13.2.2008, P.16-54 [Електронний ресурс] : Режим доступу : <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:039:0016:01:EN:HTML>
7. Андрощук Г. Правова охорона географічних зазначень і найменувань місць походження товару за регламентом ЄС / Г. Андрощук // Інтелектуальна власність. - 2003. - №7. - С. 26.